

УДК 338.48-6:7/8

Радзіховська А.М.

студентка гр. МТБ-21з(м)

Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету

м. Вінниця, Україна

наук. кер. – к.геогр.н., доцент Кізюн А.Г.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

Туризм є важливим каталізатором соціально-економічного становлення

регіонів та держав ХХІ століття, що є основою розвитку таких сфер економіки, як готельно-ресторанний бізнес, транспорт, будівництво, зв'язок, виробництво товарів та торгівля, сільське господарство тощо. Відповідно до статистичних даних Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) більш, ніж половину світового ринку, складає ринкова частка туризму європейських країн. Це обумовлено економічними, географічними, культурними та політичними чинниками. Серед соціально-економічних чинників, що позитивно впливають на розвиток туризму у європейських країнах, слід виділити наступні [2]:

- висока якість життя місцевого населення;
- розвинена комунікація та транспортна мережа;
- близьке розташування європейських країн одна до одної, що дозволяє створювати спільні туристичні маршрути;
- порівняно невелика територія, на якій розміщена велика кількість природних та історико-культурних пам'яток, що забезпечує можливість туристами за невеликий проміжок часу відвідати більшість визначних місць країни;
- наявність об'єктів з умовами для лікування, відпочинку, організації подорожей та екскурсій;
- сучасний міжнародний рівень сервісу.

Основою розвитку туризму України як чинника соціально-економічного розвитку є її рух до європейських стандартів.

Власне поняття «cultural tourism» як міжнародний термін було вперше використано у 1982 році у матеріалах Всесвітньої конференції з культурної політики. До цього з середини ХVІІІ століття даний термін вживався лише у значенні подорожей Європою для вивчення витончених видів мистецтв [4].

Відповідно до Концепції державної політики реформування сфери охорони нерухомої культурної спадщини України, соціальний, економічний, духовних капітал, що має високу цінність, є складовою національної самоповаги та представляє Україну на міжнародному рівні становить історико-культурну спадщину нашої держави. Культурна спадщина, як комплекс успадкованих від

попередників об'єктів, охороняється законом України про Охорону культурної спадщини. При цьому, до об'єктів культурної спадщини слід віднести: будівлі, визначні місця, об'єкти археологічної спадщини та підводної культури, ансамблі та їхні частини, інші об'єкти, що були створені людиною та несуть історичну, культурну, естетичну, археологічну, художню, наукову чи мистецьку цінність. У свою чергу, історико-культурна спадщина України визначається як спосіб самоідентифікації нації, запорука її довголіття та частина формування історико-культурної спадщини світу [3].

Культурна спадщина України відображає етнокультурну самобутність та автентичність українського народу.

Важливо також звернути увагу на відновлення туризму у містах України, що були звільнені від окупації, адже події, що розгорталися на даних територіях, є невід'ємною частиною нашої історико-культурної спадщини. Крім того, деокуповані міста привертають велику увагу світової спільноти. Такі держави, як Ізраїль, США, Франція, Велика Британія, Німеччина, Китай, Іспанія, Польща приділяли велику увагу розвитку військово-історичного туризму після завершення масштабних конфліктів на їхніх територіях як основи відновлення соціально-економічного добробуту.

Розглянемо також наступні заходи, які планував провести уряд України у сфері охорони культурної спадщини у 2021–2022 роках та які призупинилися через початок повномасштабної війни [5]:

- затвердження планів використання історико-культурних об'єктів в регіонах;
- огляд переліку культурних об'єктів, що були попередньо внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- розробка та запуск інформаційного ресурсу культурних цінностей та культурної спадщини.
- Також протягом 2021–2023 років планувалося впровадження програми «Мандруй Україною», що передбачала [1]:
- дослідження змін та перспектив розвитку у сфері туризму;

- вивчення потреб сучасної цільової аудиторії;
- запровадження Єдиного туристичного реєстру, що дозволить проводити якісний автоматизований аналіз туристичних даних;
- створення багатомовного інформаційного туристичного порталу України;
- розвиток не лише зовнішнього, але й і внутрішнього туризму;
- запуск програми «Туристичні магніти України», що створена на основі використання історико-культурної спадщини.

Проаналізувавши запропоновану урядом Стратегію розвитку туризму до 2026 року, яка направлена на досягнення таких результатів, як: підвищення конкурентоспроможності національних туристичних продуктів; підвищення якості населення завдяки доступу до туристичних послуг та розширення можливостей щодо працевлаштування; поширення інформації щодо туристичних можливостей України у світовому інформаційному просторі, можна зробити висновок, що до початку війни Україна рухалася в європейському напрямку щодо розвитку туристичної галузі [1].

Таким чином, для досягнення сталого соціально-економічного розвитку регіонів України, необхідно сформувати сучасний бренд туристичних дестинацій за європейськими стандартами. При цьому за основу розвитку сучасної туристичної галузі України необхідно взяти високий рівень соціально-економічного розвитку європейських країн, що характеризується перевагою середнього класу над нижніми верствами населення та його фінансовою спроможністю, сприяє реалізації потреб місцевого населення у відпочинку як у межах власної країни, так і за її межами, дає можливість для його працевлаштування.

Література:

1. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження КМУ від 16 березня 2017 р. № 168-р. Київ. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#n9> (дата звернення: 24.10.2023).

2. Воловик Л.М. Трансформаційні процеси в рекреаційно-туристичній індустрії країн Європи на сучасному етапі. *Економічна теорія. Економічний вісник університету*. 2022. № 54. С. 94–99.

3. Орехова С.Є. Історико-культурна спадщина України крізь призму макророззнавства. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2020. № 20. С. 58–66.

4. Папп В., Котубей В., Грицько В. Культурний туризм як багатогранний феномен національної самоідентифікації. *Економічний форум*. 2022. Т.1 № 4. С. 48–57. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-4-6> (дата звернення: 22.10.2023).

5. Уряд затвердив План заходів щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму. *Урядовий портал*. 03.02.2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-plan-zahodiv-shchodo-pidtrimki-sferi-kulturi-ohoroni-kulturnoyi-spadshchini-rozvitku-kreativnih-industrij-ta-turizmu> (дата звернення: 20.10.2023).